

Bijlage

Datum
17 december 2010
Kenmerk
NA/10/6.639

Waarden en selecteren van archieven in het informatietijdperk

Inleiding

De voorliggende nota biedt de contouren van de nieuwe selectieaanpak voor archieven. Deze is het resultaat van een proces dat in 2005, met het uitbrengen van het belangwekkende advies van de Raad voor Cultuur, *Het Tekort van het Teveel*, is gestart. De voorliggende nota is niet het eindpunt, maar een belangrijke tussenstap om tot een robuuste selectieaanpak te komen. Deze nota geeft richting aan twee belangrijke uitdagingen waarvoor de overheid zich gesteld ziet ten aanzien van het informatiebeheer: aanpak van archiefachterstanden van de rijksoverheid en de ontwikkeling van een duurzame selectieaanpak in het digitale informatiebeheer. Ten aanzien van het eerste vraagstuk is de urgentie hoog. Het kabinet heeft in 2009 extra middelen ter beschikking gesteld om binnen tienjaar de achterstanden in de bewerking van de archieven van de rijksoverheid weg te hebben gewerkt. De nieuwe selectieaanpak van archieven is een vitaal onderdeel om dit te kunnen realiseren. De nieuwe selectieaanpak is in 2010 uitgetest in een aantal pilots. Implementatie van de nieuwe aanpak in 2011 door de bewerkingsorganisatie Doc-Direkt is noodzakelijk om 'de klus' in 2019 geklaard te hebben. De implementatie gaat in 2011 gefaseerd en gecontroleerd (in de vorm van pilots die nauwkeurig gevolgd zullen worden) en parallel aan uitvoering van bewerking aan de hand van de traditionele methode in zijn werk. De afbreukrisico's worden op die manier zo klein mogelijk gehouden. Als de te verwachten positieve resultaten aan het eind van 2011 blijken te zijn gerealiseerd, wordt volledig overgeschakeld op de nieuwe aanpak. Ten aanzien van het tweede vraagstuk (selectie in een digitale informatiehuishouding) is deze nota een richtingbepalende tussenstap, die geheel past in de visie die de staatssecretaris van OCW momenteel op het toekomstige archiefbeleid ontwikkelt. Deze samenhangende visie wordt in het voorjaar van 2011 aan de Tweede Kamer gepresenteerd. In de voorliggende nota zijn de kritische onderdelen om het selectiebeleid te moderniseren uitgewerkt. In de komende maanden zal met het ontwikkelde instrumentarium verder worden geëxperimenteerd om op basis van de resultaten de noodzakelijke wijzigingen van het Archiefbesluit te onderbouwen.

Archiefselectie

Archiefselectie is een onderdeel van het informatiebeheer van de overheid en is erop gericht de informatie die voor duurzame toegankelijkheid in aanmerking komt te scheiden van informatie die na verloop van tijd vernietigd moet worden. Archiefselectie kent een sterke inhoudelijke oriëntatie (bewaren we het relevante) maar er kleeft ook een steeds grotere bedrijfsmatige verantwoordelijkheid aan selectie (kosten van duurzaam beheer zijn hoog). Efficiënt en effectief selectiebeleid zorgt ervoor dat de relevante overheidsinformatie tegen aanvaardbare kosten duurzaam toegankelijk is en dat de overige informatie tijdig wordt vernietigd. De informatiehuishouding van de overheid verandert fundamenteel als gevolg van snel op elkaar volgende en in elkaar grijpende ontwikkelingen, die voor een belangrijk deel technologisch van aard zijn (digitalisering, internet, sociale media)

Datum
17 december 2010
Kenmerk
NA/10/6.639

maar in sterke wisselwerking staan met maatschappelijke ontwikkelingen (veranderende relatie burger en overheid, behoefte aan het kunnen beschikken over relevante informatie op ieder moment van de dag). De invloed van deze veranderingen op de informatiehuishouding is groot. De minister van BZK heeft samen met de staatssecretaris van OCW een coördinerende en sturende rol in de inrichting van de informatiehuishouding die gebaseerd is op de hedendaagse ontwikkelingen en behoeften.

Waarom is een nieuwe selectie-aanpak nodig?

Een nieuwe selectieaanpak is om twee inhoudelijke redenen nodig. De belangrijkste reden is dat de digitale informatiehuishouding andere eisen stelt aan de inrichting van informatiebeheer. De tweede reden is dat de bestaande methode van macroselectie vaak te ver afstaat van het archiefbeheer in de praktijk en om die reden moeilijk toepasbaar is en daardoor in kwaliteit te wensen overlaat. Tot ver in de jaren tachtig van de twintigste eeuw geschiedde waardering en selectie op documentniveau. Het ging daarbij vrijwel altijd om documenten die al vele jaren eerder waren gecreëerd. Vorming van archieven en waardering en selectie ervan waren grotendeels gescheiden werelden. De enorme toename van archiefmateriaal als gevolg van het groeiende overheidsapparaat, gecombineerd met de verplichting om op basis van de Archiefwet 1995 alle archiefbescheiden ouder dan twintig jaar die niet voor vernietiging in aanmerking kwamen over te brengen naar een archiefbewaarplaats, leidde aan het eind van de jaren tachtig tot het besef dat de bestaande methode niet langer houdbaar was. Er werd een nieuwe methodiek van waardering en selectie (macroselectie) ontwikkeld (de zogeheten pivot-methode). In plaats van afzonderlijke documenten te waarderen werden voortaan de 'handelingen' die door de overheidsorganen werden verricht gewaardeerd. Deze methode wordt momenteel door alle zorgdragers bij de Rijksoverheid gebruikt.

De methode gaat uit van het principe dat alle administratieve neerslag die uit een handeling voortvloeit, de waardering van de handeling volgt. Nog afgezien van de inhoudelijke kanttekeningen die bij deze methodiek worden geplaatst zoals de Raad voor Cultuur in zijn advies 'Het Tekort van het Teveel' heeft gedaan, heeft ook deze methode niet kunnen voorkomen dat telkens weer nieuwe achterstanden in bewerking van archieven zijn ontstaan. De belangrijkste reden hiervoor is dat de archiveringspraktijk meestal niet is ingericht volgens het ontwikkelde model van handelingen, waardoor de identificatie en koppeling van documenten aan de handelingen een moeizame en bewerkelijke operatie blijft. De verschillende soorten omschrijvingen van de handelingen, van abstract tot zeer gedetailleerd, tezamen met de veelheid aan handelingen waarmee het waardering- en selectie-instrumentarium is toegerust, maakt het instrumentarium onderhoudsgevoelig en de toepassing ervan ingewikkeld.

In de afgelopen jaren is mede dankzij de vele analyses en rapportages¹ het besef gegroeid dat de overheid een nieuwe fase van informatiebeheer is binnengegaan.

---

¹ Hierover zijn in de afgelopen jaren tal van rapportages verschenen: Rijksarchiefinspectie, *Een dementerende overheid? De risico's van digitaal beheer van verantwoordingsinformatie bij de centrale overheid* (2005); Raad voor Cultuur, *Het Tekort van het Teveel. Over de rijksverantwoordelijkheid voor cultureel erfgoed* (2005); *Informatie op Orde. Kabinetsvisie op vindbare en toegankelijke*

Datum
17 december 2010
Kenmerk
NA/10/6.639

De digitale informatiehuishouding maakt een fundamentele wijziging in de aanpak van waardering en selectie noodzakelijk. Het laten ontstaan van digitale ‘achterstanden’ zoals we in de papieren wereld kennen, is geen optie. Digitale informatie kan dan als verloren worden beschouwd. Een belangrijke vraag die beantwoord moet worden is hoe we voorkomen dat er digitale “achterstanden” ontstaan?

Context: het belang van overheidsinformatie

Informatie is de brandstof waar overheidsinstellingen op draaien. Ambtelijke organisaties gebruiken informatie om beleid te vormen en beleid uit te kunnen voeren maar zijn zelf ook belangrijke producenten van informatie. Goed informatiebeheer betekent dat relevante informatie snel en volledig beschikbaar is. Overheidsinformatie is echter meer dan enkel brandstof om de motor van de beleids- en uitvoeringsprocessen draaiende te houden. Zij dient tevens een aantal belangrijke maatschappelijke waarden. Informatie van de overheid is immers van fundamentele betekenis als grondstof voor burgerparticipatie, het kunnen afleggen van verantwoording, waarheidsvinding (zoeken van recht en bewijs) en het kunnen kennen van de eigen geschiedenis.

Een professionele informatiehuishouding zorgt ervoor dat al deze functies en doelstellingen van informatie tot hun recht komen. Een belangrijk kenmerk van de hedendaagse informatiesamenleving is de overstelpende overvloed aan informatie die wordt geproduceerd en ontvangen. De noodzaak voor professioneel informatiebeheer, waar van meet af aan en op integrale wijze met de verschillende belangen rekening wordt gehouden, wordt hierdoor des te groter. De overvloed aan informatie zorgt voor een aantal specifieke problemen met betrekking tot het beheersbaar maken en beheersbaar houden van de informatiehuishouding.² Een belangrijk aspect vormt de problematiek van waardering en selectie van archieven. Zoals de Algemene Rekenkamer onlangs nog vaststelde, is de overheid er in de afgelopen decennia niet in geslaagd om een effectieve aanpak voor waardering en selectie te ontwikkelen die een duurzame bijdrage levert aan de kwaliteit van de informatiehuishouding en wijt dit vooral aan het patroon van tijdelijke ambtelijke belangstelling voor het oplossen van deelvraagstukken waarbij eenmalige acties worden uitgevoerd gericht op het oplossen van een deelprobleem.³ In deze notitie worden de hoofdlijnen van de nieuwe selectieaanpak geschetst die gericht is op het bijdragen aan de kwaliteit van een duurzame informatiehuishouding.

Informatie- en archiefbeleid

Archieven vormen als procesgebonden informatie de administratieve neerslag van het overheidshandelen waarmee de overheid zich kan verantwoorden tegenover burger en samenleving. Toch leidt het gebruik van het begrip archief vaak tot onduidelijkheid, die deels valt te verklaren uit de hierboven aangehaalde fundamentele veranderingen die in onze informatiesamenleving plaatsvinden. In ambtelijke organisaties wordt liever over informatie en informatiebeleid en -beheer

---

overheidsinformatie (2006); Raad voor het openbaar bestuur en Raad voor Cultuur, *Informatie grondstof met toekomstwaarde* (2008); Algemene Rekenkamer, *Informatiehuishouding van het Rijk* (2010)

² De belangrijkste zijn genoemd in voetnoot 1.

³ *Kamerstukken II*, 2009–2010, 32 307, nrs. 1-2, Algemene Rekenkamer, *Informatiehuishouding van het Rijk* (2010), 33.

Datum
17 december 2010
Kenmerk
NA/10/6.639

gesproken dan over archief en archiefbeleid en -beheer. Archief wordt als te beperkt ervaren. Toch zal er sprake blijven van archiefbeleid omdat het daarbij om meer gaat dan enkel het beheren van informatie door overheidsorganen. Archiefbeleid richt zich ook op het verwerven en toegankelijk maken van archieven die niet door overheidsorganen zijn gevormd maar wel in de collecties van rijks-, gemeente- en waterschapsarchieven, regionaal-historische centra en categoriale archiefinstellingen zijn opgenomen. Vanuit zijn generale verantwoordelijkheid voor het archiefwezen ontwikkelt de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap een samenhangende visie op het toekomstige archiefbeleid die, voor zover deze visie betrekking heeft op overheidsinformatie, onlosmakelijk verbonden is met het informatiebeleid van de overheid. Deze archiefvisie wordt in het voorjaar van 2011 aan de Tweede Kamer aangeboden. De voorliggende nota past volledig binnen de reikwijdte van deze overkoepelende archiefvisie.

De inzet van de nieuwe selectieaanpak

De nieuwe selectieaanpak moet antwoord bieden op een aantal geconstateerde problemen en tekortkomingen van de bestaande selectieaanpak en dient geschikt te zijn om in een digitale informatiehuishouding dienst te doen. Kort samengevat komt het erop neer dat de nieuwe selectieaanpak de volgende drie doelstellingen nastreeft:

- * vereenvoudiging van het proces van waardering en selectie door waardering en selectie van overheidsinformatie onderdeel te maken van het primaire proces van informatiebeheer
- * efficiënter inrichten en minder bureaucratisch maken van de wettelijke procedures die moeten worden gevolgd bij de totstandkoming van een selectielijst door checks en balances in het selectie-instrumentarium te integreren.
- * instrumenten te leveren die ertoe moeten leiden dat de achterstanden in de selectie en bewerking van de papieren archieven van de rijksoverheid uiterlijk in 2019 kunnen zijn weggewerkt.

Opbouw van deze notitie

In deze notitie worden de hoofdlijnen van de nieuwe selectieaanpak geschetst. In het eerste deel wordt uiteengezet wat de selectieaanpak beoogt en in het tweede deel wordt ingegaan op de methodische aspecten en de werking van het selectie-instrumentarium in deze aanpak.

Deel 1 Selectieaanpak algemeen

a. Een nieuwe selectiedoelstelling

In artikel 2 van het Archiefbesluit 1995 wordt in algemene bewoordingen aangegeven met welke belangen en waarden rekening gehouden dient te worden bij het opstellen van selectielijsten. De manier waarop invulling wordt gegeven aan dit 'rekening houden met', is afhankelijk van wat men met de voor duurzame toegankelijkheid geselecteerde archieven wil kunnen doen. Waardering en selectie wordt een ingewikkelde, zo niet onmogelijke zaak als binnen het wettelijke kader niet ook een operationele doelstelling wordt gehanteerd, die als algemeen selectie criterium richting geeft aan het selectieproces. Het behoort tot de verantwoordelijkheid van de staatssecretaris voor het archiefbeleid om als eerste

Datum
17 december 2010
Kenmerk
NA/10/6.639

stap in het selectieproces zo'n algemeen criterium tot uitgangspunt te nemen. Minister d'Ancona heeft dit in 1994 als verantwoordelijk minister (als eerste) gedaan.⁴ De door haar verwoorde doelstelling is ook thans nog van kracht. Maar zij geldt alleen voor de waardering en selectie van overheidsarchief. Dat is een te smalle basis, zowel gelet op het grote belang dat niet-overheidsarchieven kunnen hebben voor toekomstig gebruik, als gezien het feit dat het openbaar archiefwezen sinds jaar en dag aanzienlijke inspanningen pleegt om relevante niet-overheidsarchieven te verwerven en beschikbaar te stellen. Er is daarom alle reden om – ook als het, zoals hier, specifiek gaat om selectie van overheidsarchief – bewust een breder perspectief te hanteren. In de Archiefvisie wordt het beleid ten aanzien van het veilig stellen van niet-overheidsarchieven verder uitgewerkt.

In 2007 formuleerde de door de toenmalige algemene rijksarchivaris ingestelde Commissie Waardering en Selectie een nieuwe, integrale selectiedoelstelling die gebaseerd is op het advies *Het Tekort van het Teveel* van de Raad voor Cultuur. De doelstelling luidt:

Waardering, selectie en acquisitie van archieven heeft tot doel het bijeenbrengen en veiligstellen van bronnen die het voor individuen, organisaties en maatschappelijke groeperingen mogelijk maken hun geschiedenis te ontdekken en het verleden van staat en samenleving (en hun interactie) te reconstrueren. Daartoe dienen die archieven of onderdelen van archieven veilig gesteld te worden die:

- a. representatief zijn voor hetgeen in de samenleving is vastgelegd*
- b. representatief zijn voor de activiteiten van de leden (personen en organisaties) van een samenleving;*
- c. door waarnemers als belangrijk, bijzonder of uniek worden beschouwd omdat ze de belangrijke, bijzondere en unieke maatschappelijke ontwikkelingen, personen en organisaties in een bepaalde periode weerspiegelen.⁵*

Deze selectiedoelstelling vormt een solide uitgangspunt voor de selectie van archieven. De door de Commissie Waardering en Selectie bepleitte samenhang in de selectie van overheidsarchieven en de verwerving (acquisitie) van particuliere archieven wordt hiermee een feit. Vandaar dat hier gesproken wordt van een integrale selectiedoelstelling. Bij de totstandkoming van een representatieve archiefcollectie dient niet alleen uitgegaan te worden van de archieven die door overheidsorganen worden gevormd, maar moet ook gekeken worden naar de archieven die door archiefvormers buiten de overheid zijn gevormd, en welke voor het realiseren van bovengestelde doelstelling van belang zijn te behouden. Deze selectiedoelstelling vormt de basis voor het nieuw ontwikkelde selectiebeleid. Het waarderings- en selectie-instrumentarium, waar in het tweede deel van deze nota op in wordt gegaan, is ontwikkeld op basis van deze doelstelling.

---

⁴ *Handelingen Tweede Kamer, 1993-1994*, 13 april 1994, 69-5100.

⁵ Commissie Waardering en Selectie, *Visierapport Gewaardeerd Verleden. Bouwstenen voor een nieuwe waarderingsmethodiek voor archieven* (Den Haag 2007), p. 37-38.

Datum
17 december 2010
Kenmerk
NA/10/6.639

b. Bijdrage aan de kwaliteit van de informatiehuishouding

In de inleidende paragraaf is gesteld dat overheidsinformatie een aantal belangrijke maatschappelijke waarden dient. Het gaat erom dat relevante informatie duurzaam bewaard blijft en snel en volledig beschikbaar is. Informatiebeheer, waaronder selectie, staat in dienst van het verwezenlijken van deze maatschappelijk waarden. Ten opzichte van de bestaande selectieaanpak zijn de belangrijkste veranderingen in onderstaande drie punten samen te vatten. Ze vormen de basis om bij te kunnen dragen aan het verbeteren van de kwaliteit van de informatiehuishouding.

Waardering en selectie gebaseerd op de feitelijke informatiehuishouding

In de afgelopen decennia is de functionaliteit van waardering en selectie ver af komen staan van het primaire proces van informatiebeheer. De geconstrueerde categorieën (handelingen) om overheidsinformatie te waarderen en selecteren passen lang niet altijd op de feitelijke informatiestructuren, met ingewikkelde en tijdrovende bewerkingslagen tot gevolg. In de nieuwe aanpak is het uitgangspunt dat waardering en selectie en het ontwikkelde instrumentarium aansluiten bij het feitelijke informatiebeheer⁶.

Waardering van de achterkant naar de voorkant van informatiebeheer

Een tweede uitgangspunt waarvan de nieuwe selectieaanpak uitgaat is selectie aan de bron, ofwel selectie die meteen aan het begin van het proces van informatiebeheer plaatsvindt. Als digitale informatie pas na 10 of 20 jaar wordt gewaardeerd en geselecteerd is de kans groot dat er al veel gegevens ontoegankelijk zijn geworden of dat belangrijke context van de informatieobjecten niet meer beschikbaar is. Waardering en selectie dienen om die reden zo dicht mogelijk bij het moment van creatie van informatieobjecten plaats te vinden. Op dat moment dient bepaald te worden welke informatieobjecten duurzaam toegankelijk moeten blijven, zodat vanaf het begin de juiste beheersmaatregelen worden toegepast. Dit voorkomt kostbare bewerkingslagen bij overbrenging naar een openbare archiefbewaarplaats.⁷

---

⁶ In de afgelopen twintig jaar stonden 'handelingen' centraal in het proces van waarderen. De enorme hoeveelheid aan handelingen maakt het uitermate complex om informatie op die basis te structureren. Dit heeft ertoe geleid dat we in de nieuwe selectieaanpak de waardering en selectie van informatieobjecten laten aansluiten bij de feitelijke informatiestructuren. De informatiehuishouding wordt steeds meer gebaseerd op en georganiseerd rondom de feitelijke werkprocessen, waarbij overigens niet onderschat mag worden hoezeer het denken en werken vanuit onderwerpen nog steeds een rol speelt voor medewerkers. Het is daarom het meest logisch om waardering en selectie langs de lijnen van de feitelijke informatiestructuren, de werkprocessen, al dan niet in combinatie met andere gebruikte structurerings- of metadateringsmechanismen te organiseren.

⁷ Overigens betekent overbrenging in een digitale omgeving vooral het overhevelen van verantwoordelijkheden in plaats van het fysiek overhevelen van informatieobjecten naar een andere beheersomgeving. In dat kader is het van belang te wijzen op de gezamenlijke visie die ontwikkeld is door het archiefveld met betrekking tot gemeenschappelijke e-depotvoorzieningen. De realisatie hiervan is noodzakelijk om duurzame toegankelijkheid van informatie te waarborgen en ook om overbrenging op eenvoudige wijze uit te kunnen voeren. Door vanaf het moment van creatie de overheidsinformatie goed geregistreerd en voorzien van relevante metadata in een gemeenschappelijk e-depot op te nemen, is het technisch en duurzaam beheer van deze informatie veilig gesteld. Zie: ArchiefCoalitie Digitale Duurzaamheid, *Rapport e-depot. Duurzame digitale toegang tot informatie* (2010)

Datum
17 december 2010
Kenmerk
NA/10/6.639

Van smalle waardering naar brede waardering

De bestaande selectieaanpak is uitsluitend gericht op beantwoording van de vraag of informatieobjecten na verloop van tijd vernietigd dan wel voor de eeuwigheid bewaard moeten blijven. Om daadwerkelijk bij te kunnen dragen aan de kwaliteit van de informatiehuishouding, wordt een bredere invulling gegeven aan het begrip waardering. Bij waardering wordt ook rekening gehouden met vraagstukken die van doen hebben met het niveau van informatiebeveiliging, actief openbaar maken van informatie, rubricering of vervroegd overbrengen van informatie en de beperking van openbaarheid vanwege bijvoorbeeld privacy. Deze aspecten maken in de nieuwe aanpak volwaardig onderdeel uit van het proces van waardering en daaruit voortvloeiende selectie.

c. Vergroting van de doelmatigheid van een selectielijst

De doelmatigheid van de selectielijst wordt op twee niveau's vergroot: procedureel en instrumenteel.

Procedureel

De vaststellingsprocedure van een selectielijst voor overheidsarchieven ligt vast in het Archiefbesluit 1995. Dat schrijft voor dat de zorgdrager het initiatief neemt om een selectielijst voor te bereiden en dat hij daarbij deskundigheid betreft die nodig is om tot een afgewogen waardering te komen. Die deskundigheden komen samen in een zogeheten driehoeksoverleg dat ten minste bestaat uit een vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris, een vertegenwoordiger van de zorgdrager die deskundig is op het gebied van archiefbeheer en documentaire informatievoorziening en een vertegenwoordiger van de zorgdrager die deskundig is op het terrein van taken en organisatie van de zorgdrager. In het driehoeksoverleg komen de waarderingsvoorstellen in de vorm van bewaartermijnen per handeling ter sprake. De handelingen worden getoetst op hun waarde als bestanddeel van het cultureel erfgoed en op de waarde van de in de neerslag van de handelingen voorkomende gegevens voor het waarborgen van het administratieve belang, het belang van recht- of bewijszoekende burgers en het belang van het historisch onderzoek. Van dit driehoeksoverleg wordt een verslag opgesteld waarin de gevolgde procedure wordt verantwoord. Na afloop van het driehoeksoverleg dient de zorgdrager de ontwerp-selectielijst formeel voor vaststelling in bij de Minister van OCW, waarna de lijst ter inzage wordt gelegd voor het publiek op grond van de openbare voorbereidingsprocedure uit de algemene wet bestuursrecht en wordt de ontwerp-selectielijst samen met het verslag van het driehoeksoverleg voor advies naar de Raad voor Cultuur gestuurd.

Op basis van adviezen van de Raad voor Cultuur brengen de algemene rijksarchivaris en de betreffende zorgdrager(s) in overleg eventuele aanpassingen aan in de selectielijst waarna zorgdrager en algemene rijksarchivaris het vaststellingsbesluit tekenen. De selectielijst treedt in werking na publicatie in de Staatscourant.

In de nieuwe selectieaanpak wordt het vaststellingsproces op een aantal punten aangepast. In de eerste plaats wordt op inhoudelijke gronden (zie hiervoor de volgende paragraaf: instrumenteel) het driehoeksoverleg versterkt tot een sturend lichaam voor het informatiebeheer van overheidsorganen. Om duidelijkheid te

Datum
17 december 2010
Kenmerk
NA/10/6.639

scheppen ten aanzien van de rol van dit nieuwe driehoeksoverleg wordt het voortaan aangeduid als regulier strategisch informatieoverleg. Een dergelijk overleg wordt ingesteld bij de grote overheidsorganen. Dit regulier strategisch informatieoverleg is ingericht op basis van verantwoordelijkheid voor informatiebeheer in plaats van deskundigheid op informatiebeheer. Van de bijeenkomsten van dit regulier strategisch informatieoverleg wordt een verslag opgesteld waarmee de gemaakte keuzes ten aanzien van het informatiebeheer worden vastgelegd en kunnen worden verantwoord. Als in het regulier strategisch informatieoverleg het onderwerp bewaartermijnen op de agenda staat, wordt het overleg versterkt met een door de staatssecretaris van OCW te benoemen onafhankelijk lid. De adviesrol van de Raad voor Cultuur kan in deze constructie vervallen⁸.

Alvorens een selectielijst in werking treedt, wordt de conceptlijst, samen met de betreffende verslagen van het regulier strategisch informatieoverleg ter inzage gelegd. Het driehoeksoverleg past op basis hiervan de selectielijst aan, waarna het vaststellingsbesluit wordt getekend. Het ligt vanwege het dynamische karakter van het informatiebeheer voor de hand dat wijzigingen en aanvullingen op de selectielijst periodiek (eens per jaar) worden vastgesteld.

Instrumenteel

De selectielijst is op dit moment een instrument dat vaak los staat van de archiveringspraktijk. Het gevolg is een tijdrovende toepassing van de selectielijst achteraf op archiefbestanden die meestal niet volgens de logica van de selectielijst zijn gevormd. Teneinde de effectiviteit van het selectieproces te vergroten, is het van belang dat de selectielijst en de archiveringspraktijk nauwer op elkaar aansluiten. Alleen dan zal de beoogde vereenvoudiging en versnelling in de selectie kunnen worden gerealiseerd. In de totstandkoming en vaststelling van de selectielijst wordt daarom de nadruk gelegd op de aansluiting met de bestaande archiveringspraktijk én op een ketengeoriënteerde belangenafweging. Stagnatie in het nemen van selectiebeslissingen betekent, zeker in een digitale omgeving, verlies van controle over het informatiebeheer. Het regulier strategisch informatieoverleg is bedoeld op strategisch niveau knelpunten op het terrein van informatie en informatiebeheer vanuit het perspectief van de gehele informatieketen (vanuit het belang van medewerker tot burger) te bespreken en op te lossen.⁹ Selectie wordt binnen dit overleg in nauwe samenhang met andere informatievraagstukken behandeld zodat de informatiehuishouding robuuster wordt. Dit informatieoverleg is ingericht vanuit de verantwoordelijkheid voor de informatie in de gehele informatieketen. Bij de departementen bestaat het regulier strategisch informatieoverleg uit de chief

---

⁸ Hiermee wordt voldaan aan de wens verwoord in 'Informatie op Orde, Kabinetsvisie op vindbare en toegankelijke overheidsinformatie': "De Raad voor Cultuur adviseert niet langer over bewaar- en vernietigingstermijnen individuele van selectielijsten, maar over het waarderings- en selectiebeleid van de staatssecretaris van Cultuur" (p. 31). Uiteraard is hiervoor een wijziging van de wet nodig. Deze wordt op dit moment voorbereid.

⁹ Dit is overigens in afwijking van het in Informatie op Orde gestelde, waarin nog werd gesproken over een door het Ministerie van OCW vast te stellen bewaarbesluit waardoor het driehoeksoverleg overbodig zou worden. Dat zou betekenen dat de afstemming op de archiveringspraktijk nog verder weg komt te staan dan nu al het geval is en de zorgdraggers opgezadeld worden met 'boodschappenlijstjes' waar, als niet bij de archivering hier al rekening mee wordt gehouden, lang niet altijd aan voldaan zal kunnen worden.

Datum
17 december 2010
Kenmerk
NA/10/6.639

information officer (CIO), of een daarmee gelijk te stellen functionaris¹⁰, die vanuit de verantwoordelijkheid voor de informatiehuishouding van het departement aan tafel zit en de belangen van de zorgdrager vertegenwoordigt, de algemene rijksarchivaris ter bevordering van kwaliteit en samenhang in het selectiebeleid en een per driehoeksoverleg door de Staatsecretaris voor Cultuur aan te wijzen onafhankelijk lid met expertise op het terrein van het werkgebied van de zorgdrager die met name waakt over de belangen van de recht- en bewijszoekende burger.

Deel 2: Het selectie-instrumentarium

a. Met welk instrumentarium komt selectie tot stand?

De grondslag van waardering en selectie ligt in artikel 2 van het Archiefbesluit 1995 waarin is aangegeven met welke belangen waarden bij het ontwerpen en vaststellen van een selectielijst rekening gehouden dient te worden.¹¹ In artikel 3 van het Archiefbesluit 1995 is aangegeven wie ten minste bij het ontwerpen van een selectielijst betrokken behoren te worden. In de nieuwe selectieaanpak worden de grondslagen van waardering en selectie (art 2) en de rolverdeling (art 3) in nauwe samenhang en in elkaars verlengde georganiseerd.

Om tot een gewogen waardering en selectie te kunnen komen, zijn de in artikel 2 van het Archiefbesluit 1995 genoemde aspecten op basis van de nieuwe selectiedoelstelling vertaald in een aantal instrumenten (in de vorm van analyses) die een belangrijk hulpmiddel zijn om waardering- en selectiebeslissingen te kunnen nemen. De instrumenten zijn gericht op vereenvoudiging van de selectie en op selectie van de relevante informatie. Het regulier strategisch informatieoverleg neemt de uitkomsten van de analyses als selectiegrondslag ter voorbereiding van de ontwerp-selectielijst.

Generiek waarderen als het kan

Doel van generieke waardering en selectie

Het op generieke wijze waarderen van informatie is ontwikkeld om de selectie sterk te vereenvoudigen en te voorkomen dat informatieobjecten geen vernietigings- of bewaartermijn hebben. Bij het generiek waarderen worden vergelijkbare informatiestromen bij verschillende overheidsorganen met dezelfde bewaartermijnen gewaardeerd.

Generieke selectielijst voor gemeenten, provincies, waterschappen en zelfstandige bestuursorganen

Voor de gemeenten en de provincies en sommige zbo's is het gebruik van een generieke selectielijst al jarenlange praktijk. Er bestaat één selectielijst die toegepast wordt op alle gemeentelijke administraties en er bestaat één selectielijst voor alle provincies. De toepassing van de provinciale selectielijst is op initiatief van de provincies in de afgelopen twee jaar verder vereenvoudigd door aan de ene kant alle

---

¹⁰ De departementen beschikken sinds 2009 over een chief information officer, maar dat is lang niet altijd het geval bij zbo's, provincies en gemeenten.

¹¹ Artikel 2 van het Archiefbesluit 1995 luidt: "Bij het ontwerpen en vaststellen van selectielijsten (...) wordt rekening gehouden met: a. de taak van het desbetreffende overheidsorgaan; b. de verhouding van dit overheidsorgaan tot andere overheidsorganen; c. de waarde van de archiefbescheiden als bestanddeel van het cultureel erfgoed; d. en het belang van de in de archiefbescheiden voorkomende gegevens voor overheidsorganen, voor recht- of bewijszoekenden en voor historisch onderzoek."

Datum
17 december 2010
Kenmerk
NA/10/6.639

provinciale werkprocessen in kaart te brengen en te waarderen en aan de andere kant te zorgen dat ieder document (informatieobject) dat wordt gecreëerd altijd gekoppeld is aan een van de gewaardeerde processen uit de generieke lijst. De op deze wijze ontwikkelde ontwerp-selectielijst, (die de vorm heeft van een database) is het dynamische scharnierpunt geworden tussen een generieke vorm van waarderen van processen aan de ene kant en het consequent koppelen van informatieobjecten uit de feitelijke informatiehuishouding aan een van deze processen aan de andere kant.

Generiek waarderingsmodel rijksoverheid

Dit principe heeft model gestaan voor de ontwikkeling van een Generiek Waarderingsmodel voor de Rijksoverheid (GWR) dat gebaseerd is op het Model Architectuur Rijksdienst (MARIJ)¹². Terwijl de generieke selectielijst voor provincies, gemeenten en waterschappen de status heeft van een wettelijk selectie-instrument, fungeert de generieke lijst voor de rijksoverheid als een model. Zowel de werkprocessen als de inhoudelijke activiteiten zijn in alle gemeenten min of meer hetzelfde. Hetzelfde geldt voor de provincies en waterschappen, waardoor het betrekkelijk eenvoudig is om een generieke selectielijst op te stellen die voor iedere afzonderlijke gemeente, provincie, waterschap is toe te passen. Voor de rijksoverheid ligt dat anders. De processen zijn voor de verschillende ministeries en andere organen van de rijksoverheid wel vergelijkbaar (MARIJ) maar inhoudelijk verschillen de activiteiten sterk van elkaar. Om die reden fungeert de generieke lijst voor de rijksoverheid als een model op basis waarvan de individuele zorgdragers hun eigen selectielijst kunnen baseren. Het GWR bestaat uit een opsomming van de hoofdprocessen die door organen van de rijksoverheid worden uitgevoerd, met daaraan een waardering (vernietigingstermijn) gekoppeld. Door te zorgen dat ieder document bij creatie met een van deze hoofdprocessen is verbonden, zijn alle documenten in de informatiehuishouding vanzelf voorzien van een waardering. Het gebruiken van deze generieke waarderingsmodellen als selectie-instrument leidt tot het nodeloos veel bewaren van informatie.

Selectielijst

Selectiebeslissingen blijven genomen worden in de vorm van een voor beroep vatbaar besluit dat tot stand komt op grond van het regulier strategisch informatieoverleg. De selectielijst is echter niet langer een statisch instrument waarin beslissingen zoals nu voor langere tijd (maximaal 20 jaar) worden vastgelegd. De selectielijst groeit via het regulier strategische informatieoverleg uit tot een instrument waarmee de overheid de omgang met informatie tussen overheid en burger voor de gehele keten regelt. Dat betekent dat de selectielijst niet alleen het al dan niet duurzaam toegankelijk houden van informatieobjecten vaststelt (bewaren c.q. vernietigen), maar bijvoorbeeld ook de toegang tot die informatie (actieve/passieve openbaarheid) regelt.

---

¹² De MARIJ is een set van afspraken over de inrichting van de rijksdienst en zorgt voor samenhang. De architectuur stelt normen en eisen en geeft op die manier richting bij de totstandkoming van producten, diensten, processen, organisaties de informatiehuishouding en ICT.

Datum
17 december 2010
Kenmerk
NA/10/6.639

Beschikbaar waarderingsinstrumentarium

In de afgelopen twee jaar heeft het Nationaal Archief, in samenwerking met een aantal departementen, de bouwstenen van het waarderingsinstrumentarium zoals aangereikt door de Commissie Waardering en Selectie, uitgewerkt tot een samenhangende methodiek. In dat kader heeft het Nationaal Archief drie waarderingsinstrumenten ontwikkeld: de systeemanalyse, de trendanalyse en de risicoanalyse. Deze instrumenten zijn in de afgelopen periode toegepast in verschillende *pilots* en op basis van de resultaten waar nodig bijgesteld en verfijnd. De drie instrumenten vullen elkaar aan en identificeren de informatie die relevant is om te bewaren en waarmee inhoud gegeven wordt aan de selectiedoelstelling. Toepassing van dit instrumentarium leidt tot het aanwijzen van de informatie waarmee het mogelijk is om het verleden van staat en samenleving (en hun interactie) te reconstrueren.

Systeemanalyse

Met behulp van de systeemanalyse wordt voor iedere zorgdrager vastgesteld op welke plekken in een organisatie relevante informatie samenkomt waarmee de kernactiviteiten van de zorgdrager kunnen worden gereconstrueerd. De informatie die op deze informatieknooppunten samenkomt wordt als blijvend te bewaren aangemerkt en wordt vanaf het moment van creatie op duurzame wijze beheerd. De systeemanalyse brengt op het niveau van een actor de structuren (relaties tussen actoren, functies en informatieobjecten) in kaart om de wezenlijke informatie te identificeren die nodig is om de activiteiten van een organisatie te kunnen reconstrueren.¹³ De systeemanalyse kent twee verschillende componenten: een institutionele en een inhoudelijke.

- a. institutioneel: op grond van een analyse van de besluitvormings- en communicatiestructuren van een zorgdrager worden informatieknooppunten aangewezen. Deze informatieknooppunten vormen de belangrijkste schakels in besluitvormings-, communicatie- en uitvoeringsprocessen en de neerslag die in deze knooppunten wordt gevormd, komt voor blijvende bewaring in aanmerking.
- b. inhoudelijk: iedere overheidsorganisatie heeft een inhoudelijke kernopgave. De inhoudelijke invalshoek van deze analyse identificeert welke informatie het meest essentieel is voor het realiseren van de doelstellingen van betreffende organisatie.

Het grote voordeel van toepassing dit instrument is dat documenten al kunnen worden gewaardeerd op het moment van creatie. Verantwoordelijk voor de uitvoering hiervan is het Nationaal Archief.

Risicoanalyse

De risicoanalyse is erop gericht om vanuit het perspectief van een zorgdrager de informatie te identificeren die voor de betreffende organisatie van vitaal belang is en nodig is om de belangrijkste risico's op het terrein van informatievoorziening in de taakvervulling het hoofd te kunnen bieden. Daartoe wordt aan de hand van een vragenlijst de vraag beantwoord welke politieke, juridische, financiële en

---

¹³ Ofschoon de systeemanalyse op meerdere niveaus kan worden toegepast, zal het Nationaal Archief deze vooralsnog toepassen op het niveau van de afzonderlijke zorgdragers.

Datum
17 december 2010
Kenmerk
NA/10/6.639

maatschappelijke risico's worden gelopen als specifieke informatie niet beschikbaar zou zijn. Daar waar de risico's groot zijn, ligt de prioriteit van informatiebeheer. Aan de basis van risicowaardering ligt de noodzaak om keuzes te maken als de middelen ontoereikend zijn om voor alle informatie hetzelfde niveau van toegankelijkheid en beheer te kunnen realiseren. Verantwoordelijk voor de uitvoering hiervan is de zorgdrager.

Trendanalyse

De trendanalyse is met name aanvullend op de systeemanalyse. De trendanalyse beoogt om bovenop dit substraat van cruciale basisinformatie de informatie te identificeren waarmee kenmerkende ontwikkelingen in de samenleving worden gedocumenteerd.

Deze analyse kent een getrapte opbouw. Planbureaus¹⁴ voeren periodiek een samenlevingsbrede analyse uit waarin de kenmerkende ontwikkelingen, trends en trendbreuken in kaart worden gebracht. Op basis hiervan worden de actoren (zorgdragers en niet overheidsorganisaties) die binnen deze ontwikkelingen een dominante rol spelen opgespoord. Tot slot worden de uitkomsten van de trendanalyse doorvertaald naar de processen, activiteiten van deze actoren en onderwerpen waarmee deze actoren zich hebben beziggehouden om vast te stellen welke informatie van hen bewaard blijft.

Verantwoordelijk voor de uitvoering hiervan is het Nationaal Archief.

b. Achterstanden bij het rijk, 1976-2005

In de brief van 9 juli 2009 is de Tweede Kamer geïnformeerd over de grote achterstanden in de bewerking van de papieren archieven van de rijksoverheid. Deze worden geraamd op circa 800 km waarvan naar schatting zo'n 300 km om substantiële bewerking vraagt. Het Kabinet heeft met een extra investering van 148 miljoen euro een krachtige impuls gegeven aan het wegwerken van de archiefachterstanden waardoor deze uiterlijk op 31 december 2019 zijn weggewerkt zodat de burgers toegang hebben tot de relevante informatie. Om deze doelstelling te realiseren gaat per 1 januari 2011 de nieuwe bewerkingsorganisatie Doc-Direkt van start. Op basis van het hierboven beschreven instrumentarium is een specifieke toepassing ontwikkeld voor archieven die reeds zijn gevormd. Wanneer de bewerking op oude voet zou worden voortgezet, is tussen de 40 en 100 jaar nodig om de achterstanden bij de rijksoverheid weg te werken. Een groot gedeelte van de overheidsinformatie blijft op die manier nog lange tijd slecht of helemaal niet toegankelijk voor de burger. Het recht op inzage van overheidsinformatie en de rechten van de recht- en bewijszoekende burger worden op die manier met voeten getreden. Om die reden is afgelopen anderhalf jaar onderzocht of de nieuwe selectie-instrumenten ook een bijdrage kunnen leveren aan het versneld wegwerken van de bewerkingsachterstanden. De resultaten van een aantal pilots hebben laten zien dat dit mogelijk is met behoud van kwaliteit. Met behulp van het nieuw ontwikkelde instrumentarium kunnen de achterstanden binnen de gestelde tijd worden weggewerkt.

---

¹⁴ Op dit ogenblik voert het Sociaal en Cultureel Planbureau een maatschappijbrede trendanalyse uit over de periode 2005-heden.

Datum
17 december 2010
Kenmerk
NA/10/6.639

Hoe ziet deze aanpak eruit?

De gehele aanpak is erop gericht om in plaats van alle gevormde archieven door de bewerkingsorganisatie te laten bewerken, (=duur en tijdrovend), alleen die bestanden voor intensieve bewerking aan te bieden die relevant zijn. Om te kunnen vaststellen welke archiefbestanden in aanmerking komen voor intensieve bewerking, is een systematiek van getrapte waardering en selectie ontwikkeld in de vorm van preselectie en definitieve selectie. Welke stappen worden gezet?

Stap 1: verzamelen van informatie over de feitelijke archiefbestanden en over de archiefvormer

Bij de aanpak van de achterstanden wordt uitgegaan van feitelijke archiefbestanden per zorgdrager die in de depots worden aangetroffen. Daarmee verlaten we de theoretische handelingen die op basis van een analyse van een beleidsterrein worden geconstrueerd.¹⁵ Aan de hand van een fysieke schouw (globale opname van het aangetroffen materiaal) wordt per archiefbestand informatie verzameld die nodig is om later te kunnen selecteren. Tegelijkertijd wordt een zogeheten logische schouw uitgevoerd: op basis van gegevens in de Staatsalmanak en de bestaande Rapporten Institutioneel Onderzoek (en indien nodig andere bronnen) wordt institutionele informatie over archiefvormers verzameld. Voor een departement gebeurt dit tot en met directieniveau, met medeneming van commissies. Doel is een overzicht te genereren van de archiefvormers en hun taken. De resultaten van beide schouwen zijn van cruciaal belang voor de verdere werkwijze omdat ze de sleutel vormen voor het identificeren van de gewaardeerde bestanden.

Stap 2: preselectie op basis van de drie analyses

De waardering zelf geschiedt op basis van de resultaten van de eerder beschreven drie waarderingsinstrumenten. Het gaat erom met behulp van de verschillende instrumenten de bestanden aan te wijzen waarin de informatie zit die door de verschillende analyses is geïdentificeerd. Het resultaat is een indeling van de bestanden van een zorgdrager in 4 groepen: bestanden die vallen onder de criteria van de systeemanalyse, bestanden die vallen onder de criteria van de trendanalyse, bestanden die vallen onder de criteria van de risicoanalyse en bestanden die onder geen van deze criteria vallen. Deze vorm van macroselectie noemen we preselectie. Alleen de bestanden die matchen met de resultaten van de systeem- en/of trendanalyse komen in aanmerking voor intensieve bewerking. Voor de bestanden die alleen door een risicoanalyse worden aangewezen wordt een veilige bewaartermijn vastgesteld. De bestanden die door geen van de analyses worden aangewezen zullen na een oppervlakkige controle vernietigd worden. Omdat de resultaten van de preselectie de basis vormt voor de verdere selectie en bewerking, worden de uitkomsten gesanctioneerd door het regulier strategisch informatieoverleg.

---

¹⁵ Zoals elders in deze nota al is aangegeven, is selectie van archieven op basis van handelingen een ingewikkelde en tijdrovende aangelegenheid. Zolang handelingen niet ook het structureringsbeginsel vormen voor de archiveringsprocessen, is selectie van archieven op basis van de handelingen niet effectief.

Datum
17 december 2010
Kenmerk
NA/10/6.639

Stap 3: opstellen selectielijst.

Deze aanpak van de achterstanden leidt tot een nieuwe selectiegrondslag, gebaseerd op de uitkomsten van de verschillende analyses. Daar waar de nieuwe selectie-instrumenten worden ingezet, zullen de bestaande selectielijsten geen functie meer hebben en zal op grond van de uitkomsten van de analyse-instrumenten een nieuwe selectielijst worden opgesteld. Deze selectielijst kent 3 hoofdcategorieën: B(ewaar)-dossiers, V(ernietigbare)-dossiers en V(ernietiging)O(p)T(ermijn)-dossiers. Het Kabinet heeft bepaald dat in 2019 de bewerkingsachterstanden van de archieven van het rijk moeten zijn weggewerkt. Dat kan alleen als de uitkomsten van de analyses ook daadwerkelijk toegepast kunnen worden op de archiefbestanden die vervolgens meteen op die basis bewerkt kunnen worden. Dit vraagt van de betrokkenen een pragmatische opstelling.

Stap 4: bewerking van gepreselecteerde archieven

Het door de systeem- en trendanalyse gepreselecteerde bestanden worden op basis van de selectielijst onderworpen aan een nadere schouw om te bepalen welke bewerkingsaanpak nodig is voor overbrenging naar een openbare archiefbewaarplaats. Vervolgens kan de bewerking van de archieven starten. Door de getrapte opbouw van de waardering en selectie systeem is de definitieve bewerking een eenvoudige en doelgerichte activiteit, waarin de dossiers die volgens de nieuwe selectielijst bewaard moeten worden, beschreven en materiaal verzorgd worden en eventuele beperkingen in de openbaarheid van over te dragen documenten wordt vastgelegd.

Routekaart

Wat is de betekenis van deze nota? Met andere woorden: hoe gaat het nu verder? Ten aanzien van de verdere ontwikkeling van de selectieaanpak in een digitale omgeving, zal in 2011 de aansluiting op de primaire processen van de zorgdragers worden versterkt. Dit gebeurt in de eerste plaats bij het rijk, door het opstarten van de reguliere strategische informatie overleggen bij de departementen. Met die ervaringen wordt de aanpassing van het Archiefbesluit 1995 inhoudelijk en procedureel voorbereid. In dat kader wordt ook het overleg met IPO, VNG en Unie van Waterschappen opgestart. Van de verdere stappen die in deze ontwikkeling worden gezet, wordt de Tweede Kamer periodiek geïnformeerd. Resultaat van dit ontwikkelproces:

- a. waardering en selectie zijn veel nauwer aangesloten op de feitelijke informatiehuishouding dan bij de huidige aanpak. Dit voorkomt ingewikkelde vertaalslagen van modelmatige selectielijsten naar de archiveringspraktijk. Hiermee wordt niet alleen winst geboekt in tijd, maar ook in kwaliteit van selectie.
- b. de ketengeoriënteerde organisatie van waardering en selectie. Door de waardering en selectie te integreren in het informatiebeheer en de verschillende ketenbelangen van meet af aan organisatorisch te beleggen via het structurele driehoeksoverleg nieuwe stijl, zijn de praktische uitvoerbaarheid en de tijdige aanpassing aan veranderende omstandigheden veel beter geborgd dan bij de huidige aanpak.
- c. minder bureaucratie door checks and balances te integreren in het proces van informatiebeheer en door de beoordeling van de individuele selectielijsten door de Raad voor Cultuur te beëindigen. Niet onderschat

moet worden de winst die het regulier strategisch informatieoverleg genereert in de voorbereiding van de selectielijst. Kon het driehoeksoverleg nog wel eens verzanden in stroperige besluitvorming door patstelling op uitvoerend-inhoudelijk niveau, in de nieuwe vorm is het informatieoverleg georganiseerd vanuit een ketengerichte verantwoordelijkheid heeft ieder belang bij besluitvorming en duidelijkheid voor het informatiebeheer

Datum
17 december 2010
Kenmerk
NA/10/6.639

Ten aanzien van het wegwerken van de archiefachterstanden bij het rijk gaat Doc-Direkt vanaf 1 januari 2011 beginnen met de implementatie van deze nieuwe aanpak. In 2011 volgt Doc-Direkt een tweesporenbeleid in de bewerking: a. er wordt voortgegaan op de oude voet met de pivot-methode en b. er worden bewerkingstrajecten volgens de nieuwe aanpak gestart. In nauwe samenwerking met het Nationaal Archief worden bewerkingsprojecten volgens de nieuwe aanpak ingericht, te beginnen met het genereren van overzichten (schouw) per zorgdrager en het uitvoeren van genoemde analyses. De risico- en systeemanalyses worden respectievelijk door de zorgdrager en Nationaal Archief per te bewerken archief vervaardigd. De trendanalyses zullen begin 2011 voor de gehele bewerkingsperiode (1976-2005) gereed zijn. De resultaten van deze analyses worden beoordeeld door een onafhankelijke groep van wetenschappers en onderzoekers (klankbordgroep).¹⁶ De resultaten van de trendanalyses zullen evenals die van de systeemanalyse op de website van het Nationaal Archief worden gepubliceerd. De projecten die in 2011 volgens de nieuwe aanpak worden uitgevoerd, zullen uiteraard nieuwe inzichten opleveren, die in de aanpak zullen worden verwerkt.

Het gevolg van deze nieuwe aanpak bij de achterstanden is:

- a. door de getrapte selectie (preselectie en definitieve selectie) hoeft per saldo veel minder archiefmateriaal bewerkt te worden hetgeen zowel kostenvoordeel als tijdwinst oplevert.
- b. door uit te gaan van de daadwerkelijk aangetroffen bestanden en door deze als uitgangspunt te nemen in zowel de selectie als in de bewerking kan aanzienlijke winst in de bewerking worden geboekt.
- c. een goed gecoördineerde bewerkingsaanpak per zorgdrager voorkomt dat er delen van de werkvoorraad achterblijven en maakt de kosten van bewerking inzichtelijker.

Nota, vastgesteld op voordracht van de algemene rijksarchivaris door de staatssecretaris van Onderwijs Cultuur en Wetenschap, 17 december 2010.

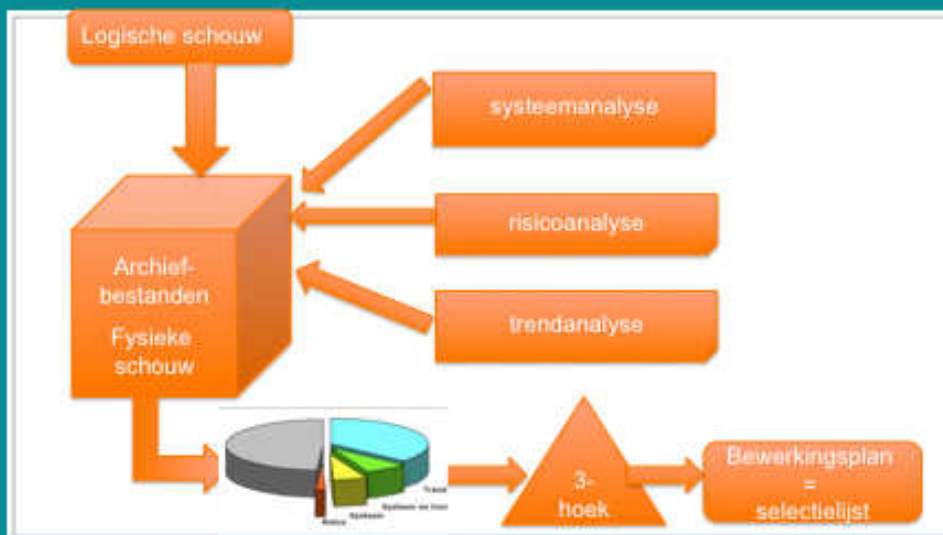
¹⁶ De klankbordgroep wordt voorgezeten door dhr. A. van Liempt, journalist en programmamaker, en is voorts samengesteld uit: prof. dr. W.D.E. Aerts, Universiteit van Amsterdam, Faculteit der Geesteswetenschappen, hoogleraar vrouwenstudies; prof. dr. J.C. Kennedy, Universiteit van Amsterdam, Faculteit der Geesteswetenschappen, hoogleraar Nederlandse geschiedenis; prof. dr. P.M.M. Klep, Radboud Universiteit Nijmegen, Faculteit der Letteren, hoogleraar economische en sociale geschiedenis; dr. D. van Lente, Erasmus Universiteit Rotterdam, Faculteit der Historische en Kunstwetenschappen, universitair docent geschiedenis van de techniek; dr. V. Veldheer, Sociaal en Cultureel Planbureau, hoofd afdeling Onderzoeksgroep Wonen, Leefbaarheid en Veiligheid; mw. dr. B.M.A. de Vries, Universiteit van Amsterdam, Faculteit der Geesteswetenschappen, universitair hoofddocent sociale geschiedenis.

Datum
17 december 2010
Kenmerk
NA/10/6.639

nationaal archief

Hoe ziet het selectie- en bewerkingsproces eruit?

Figuur 1: schematische weergave van het selectie- en bewerkingsproces met betrekking tot achterstanden.